

Dosarul nr. 2ra-6/20

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (S.Clima)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (E.Clim, O.Cojocaru, St.Iorgov)

DECIZIE

11 septembrie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Galina Stratulat
Mariana Pitic
Victor Burduh
Victor Boico
Iurie Bejenaru

examinând cererea de recurs depusă de Organizația Creditare Nebancare „MAIB-Leasing” Societate pe Acțiuni,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată a lui Ion Lupanciuc împotriva Societății pe Acțiuni „MAIB-Leasing” cu privire la constatarea încălcării dreptului de consumator, înlocuirea gratuită a bunului cu un alt bun identic și repararea prejudiciului moral,

împotriva decizie din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea pe Acțiuni „MAIB-Leasing” și a fost menținută hotărârea din 6 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani,

c o n s t a ț ă:

La 27 aprilie 2017, Ion Lupanciuc a depus cerere de chemare în judecată împotriva SA „MAIB-Leasing” cu privire la constatarea încălcării dreptului de consumator, restituirea bunului și repararea prejudiciului moral.

În motivarea acțiunii s-a invocat că la data de 30 iunie 2009 între Ion Lupanciuc și SA „MAIB-Leasing” a fost încheiat contractul de leasing financiar înregistrat cu nr. XXXXX prin care SA „MAIB-Leasing” s-a obligat, la cererea reclamantului, să asigure posesiunea și folosința temporară a autoturismului XXXXX VIN code: XXXXX, motor nr. XXXXX, anul 2007, nr. de înmatriculare XXXXX.

În conformitate cu tabelul de plăți la contractul de leasing financiar nr. XXXXX, suma totală ce urma a fi achitată de către reclamant pentru a răscumpăra automobilul a constituit 492 932,35 de lei.

Conform actului de verificare a plăților pentru perioada 30 iunie 2009-30 decembrie 2012, reclamantul a achitat pârâtului suma de 413.733,05 lei. Totodată, reclamantul a mai achitat în beneficiul pârâtului și alte sume de bani nereflectate în actul de verificare, în mărime de 88.507,51 de lei, iar în total suma de 502.240,56 de lei.

La data de 03 august 2011 de către SA „MAIB-Leasing” a fost întocmit actul de returnare a autoturismului Land Rover Freelander, iar la data de 20 aprilie 2013 reclamantul a fost deposedat forțat de automobil de către pârât și la 26 aprilie 2013 reclamantul în mod benevol a predat pârâtului pașaportul tehnic și cheia automobilului.

La data de 31 martie 2017 reclamantul a înmânat pârâtului o cerere prin care a solicitat returnarea automobilului ridicat forțat și în mod ilegal, însă cererea menționată

a rămas fără răspuns din partea SA „MAIB-Leasing”, precum și a expirat termenul de a înapoia automobilul, din care considerente reclamantul s-a adresat cu prezenta cerere de chemare în judecată.

Referitor la ilegalitatea actului de restituire a automobilului din 03 august 2011 semnat în baza contractului de leasing financiar nr. FL1-1729 din 30 iunie 2009 a menționat că prin hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 31 octombrie 2014 s-a constatat nulitatea actului de restituire a automobilului din 03 august 2011 semnat în baza contractului de leasing financiar nr. XXXXX din 30 iunie 2009. Instanța de judecată a reținut faptul că actul respectiv nu a intrat în vigoare, purtând un caracter fictiv.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016, a fost menținută hotărârea Judecătorei Centru mun. Chișinău din 31 octombrie 2014.

Astfel, actul de restituire a automobilului din 03 august 2011 semnat în baza contractului de leasing financiar nr. XXXXX din 30 iunie 2009 a fost declarat nul printr-o hotărâre a instanței de judecată definitivă și irevocabilă.

Referitor la ridicarea ilegală a automobilului de la reclamant de către pîrît s-a invocat că la data de 20 aprilie 2013 exponenții SA „MAIB-Leasing” în mod arbitrar și prin încălcarea ordinii stabilite, în lipsa unei hotărâri judecătorești sau a unui document executoriu, fără întocmirea procesului-verbal prin care să fi fost descrisă starea bunului la momentul ridicării, au ridicat automobilul sus-menționat.

La data de 01 iulie 2013 Procuratura Buiucani, mun. Chișinău a pornit cauza penală nr. XXXXX în baza indicilor componenței de infracțiune prevăzute de art. 352 alin. (2) lit. d) Cod penal privind acțiunile samavolnice ale factorilor de decizie ale SA „MAIB-Leasing”.

La data de 06 decembrie 2014 procurorul adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii sectorului Buiucani mun. Chișinău, Oleg Popov, a emis ordonanța prin care a completat pct. 2 din partea rezolutivă a ordonanței din 26 mai 2014 privind scoaterea lui Victor Sula și Șeptalov Oleg de sub urmărire penală adoptată de către procurorul în Procuratura sectorului Buiucani, mun. Chișinău, Igor Demciucin în cauza penală XXXXX, după textul „acțiunile lui” cu următoarea sintagmă „și prezenței în aceste acțiuni a elementelor contravenției prevăzute la art. 335 Cod contravențional”.

Astfel, a fost emis un act asimilat sentinței penale, prin care s-a constatat vinovăția exponenților SA „MAIB-Leasing” în comiterea contravenției prevăzute de art. 335 Cod contravențional - samavolnicia, adică exercitarea în mod arbitrar a unui drept efectiv sau presupus prin încălcarea ordinii stabilite de legislație.

Referitor la prețul contractului de leasing nr. XXXXX din 30 iunie 2009, s-a invocat că contractul de leasing financiar nr. XXXXX din 30 iunie 2009 a fost încheiat pentru o perioadă de 42 luni - până la 30 decembrie 2012 la un preț de 492.932,35 lei, iar reclamantul a achitat în contul pîrîtului suma datorată, fiind evident faptul că reclamantul a răscumpărat automobilul.

În ce privește dreptul de proprietate a reclamantului asupra automobilului s-a menționat că prin hotărârea Judecătorei Centru, mun. Chișinău din 31 octombrie 2014 a fost admisă parțial acțiunea înaintată de reclamantul Ion Lupanciuc împotriva SA „MAIB-Leasing” și pe lângă faptul că s-a constatat nulitatea actului de restituire a automobilului din 03 august 2011, s-a mai încasat în beneficiul reclamantului suma achitată în plus de 88507,51 lei și taxa de stat de 2755,21 lei, iar în rest cererea s-a respins. Totodată, s-a respins și acțiunea reconvențională depusă de pîrît care a solicitat

achitarea unor sume restante în baza raporturilor de leasing menționate.

Hotărârea menționată a rămas definitivă la data de 22 iunie 2016, când instanța de apel a respins cererile de apel, fiind menținută hotărârea primei instanțe, și irevocabilă prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 septembrie 2016 prin care recursurile declarate au fost considerate inadmisibile.

Astfel, prin hotărârea judecătorească irevocabilă s-a constatat că reclamantul a achitat integral costul automobilului achiziționat în baza raporturilor de leasing, însă în pofida acestui fapt nu i-a fost transmis nici dreptul de proprietate asupra automobilului și nici automobilul propriu-zis.

Avînd în vedere că, la sfârșitul termenului contractului reclamantul și-a onorat obligațiile contractuale față de pîrît, ultimul era obligat să întocmească un act prin care dreptul de proprietate asupra automobilului Land Rover Freelander să treacă la reclamant.

Referitor la dreptul reclamantului de a revendica bunul s-a indicat că, la data de 20 aprilie 2013 automobilul Land Rover Freelander a fost ridicat în baza unui act constatat ulterior, ca fiind ilegal, contrar procedurii stabilite, fapta constituind o contravenție - conform ordonanței procurorului adjunct-interimar al procurorului-șef al Procuraturii sectorului Buiucani mun. Chișinău, Oleg Popov din 06 decembrie 2016.

Prin urmare, a invocat că anume la data de 06 decembrie 2016 a apărut dreptul reclamantului de a revendica bunul care a fost ridicat în baza unui act nul.

Solicită reclamantul constatarea încălcării drepturilor de consumator ale lui Ion Lupanciuc prin acțiunile și inacțiunile pîrîtei SA „MAIB-Leasing” în legătură cu serviciile prestate în baza contractului bilateral; obligarea pîrîtelui să restituie reclamantului automobilul XXXXX VIN code: XXXXX, motor nr. XXXXX, anul producerii XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX ridicat în mod ilegal; încasarea de la pîrîta SA „MAIB-Leasing” în beneficiul lui Ion Lupanciuc a sumei de 50 000 lei cu titlu de despăgubire pentru prejudiciul moral cauzat și obligarea pîrîtelui să compenseze reclamantului cheltuielile suportate pentru asistența juridică.

La 7 septembrie 2017, Ion Lupanciuc, reprezentat de avocatul Dumitru Pavel, a depus cerere de concretizare a pretențiilor, solicitând obligarea SA „MAIB-Leasing” de a înlocui gratuit automobilul XXXXX VIN code XXXXX, motor nr. XXXXX, anul producerii XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX cu un automobil identic.

Prin hotărârea din 6 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a fost admisă acțiunea, fiind constatăată încălcarea dreptului de consumator a lui Ion Lupanciuc prin acțiunile și inacțiunile SA „MAIB-Leasing” în legătură cu serviciile prestate în baza contractului de leasing nr. XXXXX din 30 iunie 2009.

A fost obligată SA „MAIB-Leasing” de a înlocui gratuit lui Ion Lupanciuc automobilul XXXXX VIN code XXXXX, motor nr. XXXXX, anul producerii XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX identic.

A fost încasată de la SA „MAIB-Leasing” în beneficiul lui Ion Lupanciuc suma de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest capătul de cerere a fost respins.

A fost încasată de la SA „MAIB-Leasing” în beneficiul lui Ion Lupanciuc cheltuielile de judecată în sumă de 200 de lei achitate la înaintarea acțiunii.

Prin decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de SA „MAIB-Leasing” și a fost menținută hotărârea din 6 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani.

La 27 mai 2019, SA „MAIB-Leasing” a declarat recurs împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului s-a invocat că instanța de apel a admis încălcări de procedură la administrarea probelor, a apreciat arbitrar înscrisurile prezentate de intimat și ca rezultat a ajuns la concluzia greșită că Ion Lupanciuc ar fi achitat integral suma contractului de leasing în speță, deoarece: dispoziția de încasare nr. 1032 din 21.12.2010 în sumă de 18 020.71 de lei adevăratește achitarea de către Ion Lupanciuc a plății conform contractului nr. XXXXX, și nicidecum conform Contractului nr. XXXXX, fiind rapoarturi contractuale diferite.

Dispoziția de încasare nr.338 din 17.07.2009 în sumă de 45144,37 de lei, prezentată de Ion Lupanciuc, este una falsă deoarece o asemenea dispoziție de achitare anume conform contractului nr. XXXXX, de fapt nici nu există. Adică, suma în mărime de 45 177,37 de lei a fost achitată de către Ion Lupanciuc la data de 17.07.2009 conform altui contract cu nr. XXXXX și nicidecum conform Contractului de leasing aferent litigiului în cauză.

S-a indicat că toate dispozițiile reflectă plăți achitate de către Ion Lupanciuc pentru perioada 17.07.2009-17.12.2012. Dar, actul de verificare pentru perioada 30.06.2009 - 30.12.2012 anexat la materialele cauzei atestă că Ion Lupanciuc a achitat în contul ratelor de leasing, conform contractului în speță, suma de 413 733,05 lei, fapt confirmat de însăși reclamant în cerere sa inițială.

Cu referire la dispoziția de încasare nr. 1033 din 21.12.2010 în sumă de 8 805,29 de lei se menționează în recurs că ea este inclusă în acel act de verificare pentru perioada 30.06.2009 -30.12.2012, conform căruia s-a demonstrat că Lupanciuc Ion în această perioadă a achitat suma de 413 733, 05 lei și anume la compartimentul „ACHITAT”, la data de 21.12.2010, este introdusă în evidența contabilă, suma de 26 826 de lei.

A relatat recurenta că Ion Lupanciuc, urmărind scopuri ascunse, a indus instanța în eroare și a anexat iar aceleași dispoziții de încasare cu nr. 1041 din 17.12.2012 în mărime de 15 000 de lei și nr.20 din 10.01.2013 în sumă de 7000 de lei (sume care i s-au restituit), iar instanța de apel la rândul său, nu a intrat în esența litigiului, nu a analizat minuțios circumstanțele cauzei și le-a luat în calcul la pronunțarea deciziei, în mod neîntemeiat.

Prin urmare, instanța de apel, neapreciind corespunzător materialele dosarului, a constatat că Lupanciuc Ion a achitat suma de 413 733,05 de lei conform actului de verificare pentru perioada 30.06.2009 - 30.12.2012 și altă sumă de 207 248, 37 de lei conform ordinelor anexate la pledoarii, iar în total suma de 620 981,42 de lei, însă fără să ia în considerare data dispozițiilor și chitanțelor de încasare, fără să atragă atenția dacă sunt incluse plățile din acestea din urma în actul de verificare indicat mai sus, sau nu.

A declarat că, atât instanța de fond cât și instanța de apel nici nu au examinat obiectul litigiului dat, deoarece prima instanță însăși face referire la puterea lucrului judecat stabilit printr-o hotărâre anterioară, și anume hotărârea nr. 2226/2014 din 31.10.2014, prin care s-a constatat expres că suma totală a contractului este de 492 932,35 de lei - ratele de leasing și suma de 45 641,35 de lei - plățile de asigurare, iar în total suma de 538 573,70 de lei. Totodată această hotărâre, prevede că ratele de leasing în contul contractului nr. FL1-1729 din 30 iunie 2009, achitate de către Ion Lupanciuc, au constituit suma de 413 733,05 lei.

Prin urmare, se constată că Ion Lupanciuc a înregistrat o datorie în sumă de 124 840,65 de lei

S-a menționat că pentru a fi transmis dreptul de proprietate asupra obiectului de leasing, Ion Lupanciuc urma să achitate integral ratele de leasing conform contractului nr. XXXXX din 30 iunie 2009 .

Or, art. 11 al. (2) lit. a) al Legii cu privire la leasing nr. 59 din 28 aprilie 2005, în cazul expirării contractului de leasing financiar - bunul trece în proprietatea locatarului durata contractului de leasing corespunde cu termenul de amortizare a bunului și/sau au fost efectuate toate plățile ce rezultă din obligațiile contractuale și dacă au fost executate obligații, în cazul în care părțile au convenit în acest sens în contract.

Totodată, în conformitate cu prevederile pct.13.3 ale Contractului de leasing financiar nr. XXXXX din 30 iunie 2009: „la expirarea termenului contractului și la efectuarea plăților ce rezultă din contractul de leasing, locatorul este obligat de a trece bunul în proprietatea locatarului, cu întocmirea unui act în acest sens”.

Mai mult ca atât, instanța de fond cât și instanța de apel nu și-au motivat soluția privind dispunerea încasării prejudiciului moral în sumă de 30 000 de lei, contrar prevederilor art. 1423 Cod civil.

La 01 octombrie 2019 SA „MAIB-Leasing” a declarat recurs suplimentar împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

La 26 septembrie 2019 și respectiv la 27 martie 2020, Ion Lupanciuc a depus referință, prin care a solicitat de a considera ca inadmisibil recursul declarat de OCN „MAIB-Leasing” SA.

În ședința de judecată din 10 septembrie 2020, avocatul recurentei SA „MAIB-Leasing” –Iordachi Svetlana a susținut cererea de recurs înaintată și a solicitat admiterea acesteia așa cum a fost formulată, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel cu emiterea unei noi decizii de respingere a acțiunii.

Intimatul Lupanciuc Ion a solicitat respingerea cererii de recurs depusă de SA „MAIB-Leasing” cu menținerea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel.

Audiind participanții la proces și verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție constată că se impune admiterea recursului cu casarea deciziei instanței de apel și trimiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată, pentru motivele ce succed.

În conformitate cu articolul 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) CPC, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat cu certitudine că, Ion Lupanciuc înaintând acțiunea în instanță împotriva SA „MAIB-Leasing” a solicitat constatarea încălcării dreptului de consumator, înlocuirea gratuită a bunului cu un alt bun identic și repararea prejudiciului moral.

Fiind investită cu examinarea prezentei cauze, prima instanță prin hotărârea din 6 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani a constatat încălcarea dreptului de consumator a lui Ion Lupanciuc prin acțiunile și inacțiunile SA „MAIB-Leasing” SA în legătură cu serviciile prestate în baza contractului de leasing nr. XXXXX din 30 iunie 2009. A obligat SA „MAIB-Leasing” de a înlocui gratuit lui Ion Lupanciuc automobilul XXXXX VIN code XXXXX, motor nr. XXXXX, anul producerii XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX identic. A încasat de la SA „MAIB-Leasing” în beneficiul lui Ion Lupanciuc suma de 30 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest capătul de cerere a fost respins. A încasat de la SA „MAIB-Leasing” în beneficiul lui Ion Lupanciuc cheltuielile de judecată în sumă de 200 de lei achitate la înaintarea acțiunii.

Ulterior, instanța de apel, fiind investită cu judecarea apelului declarat de SA „MAIB-Leasing” a ajuns la concluzia netemeinicii acestuia, menținând hotărârea din 6 martie 2018 a Judecătoriei Chișinău sediul Buiucani, pe care a considerat-o întemeiată și legală.

Totuși, în recursul formulat SA „MAIB-Leasing” a menționat că, pe parcursul examinării cauzei a prezentat mai multe înscrisuri cu titlu de probă, toate probele prezentate au fost susținute prin explicații și declarații în cadrul dezbaterilor judiciare, însă instanța de apel nu le-a reținut în nici un mod, respingându-le pe motive formale.

Așadar, instanța de recurs pentru a elucida aspectele abordate, va raporta circumstanțele prezentate la criticile invocate de SA „MAIB-Leasing” și va trebui să se asigure că, în cazul de față Curtea de Apel Chișinău, a îndeplinit condiția unei examinări efective și a oferit un răspuns specific și explicit mijloacelor hotărâtoare pentru rezultatul procesului (a se vedea, în contrast, Lebedinschi vs. Moldova, hotărârea din 16 iunie 2015, § 31, 35 - 36; cauza Nichifor vs. Moldova, hotărârea din 20 septembrie 2016, § 29 - 31).

În conformitate cu art. 373 alin. (5) din Codul de procedură civilă, instanța de apel este obligată să se pronunțe asupra tuturor motivelor invocate în apel, iar conform prevederilor art. 390 alin. (1) lit. e) și f) al aceleiași legi, decizia instanței de apel trebuie să conțină: motivele concluziilor instanței de apel și referirea la legea guvernantă; concluziile instanței de apel în urma examinării apelului.

În cadrul dreptului la un proces echitabil se analizează dreptul oricărei părți în cadrul unei proceduri judiciare de a prezenta instanței observațiile, argumentele și mijloacele sale de probă, coroborat cu dreptul fiecărei părți ca aceste observații și argumente să fie examinate în mod efectiv. Cu privire la aceste aspecte, obligația instanței de motivare a deciziilor sale este singurul mijloc prin care se poate verifica respectarea lor.

Conform jurisprudenței CEDO, noțiunea de proces echitabil presupune ca o instanță internă care nu a motivat decât pe scurt hotărârea sa să fi examinat totuși în mod real problemele esențiale care i-au fost supuse, și nu doar să reia pur și simplu concluziile unei instanțe inferioare (cauza Helle vs Finlanda, hotărârea din 19 decembrie 1997). Deși articolul 6 § 1 din Convenție nu obligă instanțele de judecată să ofere răspunsuri detaliate la toate argumentele invocate, totuși din hotărâre trebuie să reiasă clar că elementele esențiale ale cauzei au fost examinate (cauza Taxquet vs. Belgia [MC], nr. 926/05, § 91, CEDO 2010).

În pofida acestor fapte, instanța de apel la pronunțarea asupra argumentelor din apelul depus de SA „MAIB-Leasing”, urma în conformitate cu prevederile legii să se dedice unei analize efective a temeiurilor, argumentelor și propunerilor de probatoriu în raport cu explicațiile celorlalte părți și probatoriului propus de acele părți, fără a prestabili relevanța acestora.

Astfel, la caz, s-a constatat că, la data de 30 iunie 2009 între Ion Lupanciuc și SA „MAIB-Leasing” a fost încheiat contractul de leasing financiar înregistrat cu nr. XXXXX.

În temeiul contractului menționat SA „MAIB-Leasing” s-a obligat, la cererea reclamantului, să asigure posesiunea și folosința temporară asupra autoturismului XXXXX VIN code: XXXXX, motor nr. XXXXX, anul XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX, iar, Ion Lupanciuc s-a obligat să achite prețul obiectului leasingului în sumă de 321508,46 de lei, achitarea fiind în rate pe o perioadă de 42 de luni calendaristice, cu o dobândă anuală în mărime de 25% rata lunară fiind stabilită în sumă de 11621,66 de lei începând cu 30 iulie 2009. Suma contractului a fost stabilită în mărime de 492 932,35 de lei (f.d.11-17).

Tot actele cauzei atestă că, fiind încheiat contractul de leasing nr. XXXXX din 30 iunie 2009, părțile au stabilit și graficul de achitare a ratelor de leasing (f.d.19).

În acest context, instanța de recurs reține că, atît instanța de fond cît și instanța de apel în motivarea hotărârilor au motivat că, Ion Lupanciuc și-a onorat condițiile contractului de leasing financiar prin achitarea plăților ce rezultă din acesta, la rîndul său, locatorul SA „MAIB -Leasing” în virtutea raportului juridic instituit între părți și a condițiilor contractuale, urma să-i transmită în proprietate lui Ion Lupanciuc automobilul XXXXX VIN code: XXXXX, motor nr. XXXXX, anul XXXXX, nr. de înmatriculare XXXXX.

Totodată, instanțele de judecată inferioare au considerat irelevante argumentele SA „MAIB -Leasing” precum că Ion Lupanciuc nu a achitat integral și în termen ratele de leasing, prin ce a fost afectat interesul financiar al companiei în temeiul contractului de leasing, or, prin prisma art. 123 al.2 CPC, faptele stabilite printr-o hotărîre judecătorească irevocabilă într-o cauză civilă soluționată anterior în instanță de drept comun sau instanță specializată sunt obligatorii pentru instanța care judecă cauza și nu se cer a fi dovedite din nou și nu pot fi contestate la judecarea unei alte cauze civile la care participă aceleași persoane.(Hotărîrea judecătorei Centru, mun.Chișinău din 31 octombrie 2014, menținută prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 iunie 2016 și încheierea Curții Supreme de Justiție din 28 septembrie 2016).

Colegiul consideră că, examinând cauza în ordine de apel, instanța de apel a evitat să examineze și să analizeze argumentele SA „MAIB-Leasing” invocate în cererea de apel și anume, faptul că prin hotărîrea din 31 octombrie 2014 a Judecătorei Centru, mun.Chișinău, s-a constatat expres că suma totală a contractului este de 492 932,35 de lei - ratele de leasing și suma de 45 641,35 de lei - plățile de asigurare, iar în total suma de 538 573,70 de lei. Prin aceiași hotărîre, s-a constatat că ratele de leasing în contul contractului nr. XXXXX din 30 iunie 2009, achitate de Ion Lupanciuc au constituit suma de 413 733,05 lei, iar suma de 88507,51 lei care nu a fost reflectată în actele contabile a companiei de leasing, a fost restituită lui Ion Lupanciuc.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție menționează că instanța de apel nu a dat o motivare clară și certă în privința

modului de calcul stabilit prin contractul de leasing nr. XXXXX din 30 iunie 2009 și cel stabilit prin hotărârea din 31 octombrie 2014 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău.

Nu a fost dat răspuns de către instanța de apel nici la argumentul SA „MAIB - Leasing” care invocă că însăși reclamantul în acțiunea sa indică că a achitat suma conform actului de verificare a plăților pentru perioada 30.06.2009-30.12.2012 în mărime de 413.733,05 lei și totodată, a mai achitat și alte plăți nereflectate în actul de verificare și actele contabile, în sumă de 88.507,51 de lei. Iar, suma totală achitată a constituit 502.240,56 lei.

Prin urmare, instanța de apel nu s-a expus nici la argumentul SA „MAIB - Leasing” și anume, că prin încasarea sumei de 88.507,51 de lei, prin hotărârea din 31 octombrie 2014 a Judecătorei Centru, mun. Chișinău, în folosul lui Ion Lupanciuc, suma achitată de reclamant rămâne în mărime de 413.733,05 lei, ce confirmă că ultimul nu a achitat integral și în termen plățile conform contractului de leasing financiar.

Colegiul civil consideră că, instanța de apel, la pronunțarea deciziei, nu s-a expus și nu a dat o apreciere corespunzătoare dispozițiilor și chitanțelor de încasare a sumei, prezentate de părți, nu a verificat dacă plățile date sunt incluse în actul de verificare indicat mai sus, sau nu, dacă se referă la contractul de leasing litigios, sau la alte contracte. Mai mult, instanța de apel s-a bazat pe dispoziții de plată în copii, neautentificate în modul stabilit.

Totodată, instanța de apel și-a motivat soluția că suma de 207248,37 lei a fost achitată cu certitudine de Ion Lupanciuc conform dispoziției de încasare nr.430 din 29.05.2012 în sumă de 63245 lei, dispoziției de încasare nr.1032 din 21.12.2010 în sumă de 18020,71 lei, dispoziției de încasare nr.187 din 12.03.2010 în sumă de 12524,85 lei, chitanței la dispoziția de încasare nr.338 din 17 iulie 2009 în sumă de 45177,37 lei, chitanței la dispoziția de încasare nr.1033 din 21 decembrie 2010 în sumă de 8805,29 lei, chitanței la dispoziția de încasare nr.1041 din 17 decembrie 2012 în sumă de 15000 lei, chitanței la dispoziția de încasare nr.20 din 10 ianuarie 2013 în sumă de 7000 lei, chitanței la dispoziția de încasare nr.188 din 12 martie 2010 în sumă de 37475,15 lei, însă nu a dat un răspuns cert referitor la argumentul SA „MAIB-Leasing” și nu a verificat dacă aceste dispoziții de plată se referă la achitarea sumelor în temeiul contractului nr. XXXXX din 30.06.2009 sau în baza altor contracte.

La fel, instanța de apel a evitat să dea răspuns la argumentele recurente referitoare la faptul că, conform dispoziției de încasare nr. 1032 din 21.12.2010 în sumă de 18 020,71 de lei se confirmă achitarea de către Ion Lupanciuc a plății conform contractului nr. G_FL1-1514 G, și nicidecum conform contractului nr. XXXXX, fiind raporturi contractuale diferite.

Prin urmare, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, menționează că, instanța de apel, constatând că Lupanciuc Ion a achitat suma de 413 733,05 de lei conform actului de verificare pentru perioada 30.06.2009 - 30.12.2012 cât și sumă de 207 248, 37 de lei conform ordinelor anexate la pledoarii, iar în total suma de 620 981,42 de lei, nu a dat o apreciere corespunzătoare în ce privește data dispozițiilor și chitanțelor de încasare, anexate, cât și faptul dacă aceste plăți au fost incluse, sau nu, în actul de verificare indicat mai sus.

În pofida acestor fapte, instanța de apel la pronunțarea asupra argumentelor din apelul depus de SA „MAIB-Leasing”, urma în conformitate cu prevederile legii să se dedice unei analize efective a temeiurilor, argumentelor și propunerilor de probatoriu în raport cu explicațiile celorlalte părți și probatoriului propus de acele părți, fără a

prestabili relevanța acestora.

Așadar, prin lipsa examinării temeiniciei argumentelor invocate mai sus, în raport cu circumstanțele expuse, se constată că instanța de apel a dat dovadă de un formalism excesiv în această parte. Or, prin prisma principiului contradictorialității și egalității în arme, instanța de apel era obligată să asigure un echilibru just a intereselor ambelor părți implicate în proces. În esență, motivarea Curții de Apel Chișinău a pus-o într-o situație de dezavantaj pe SA „MAIB-Leasing” față de adversarul său (a se vedea cauza Donadze vs. Georgia, hotărârea din 7 martie 2006, § 35 -36).

Constatând toate cele relatate supra, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție, conturează o opinie tendențioasă a instanței de apel de reținere și însușire a motivării din cererea de apel a SA „MAIB-Leasing”, fără a da o apreciere tuturor probelor în ansamblu, fără a răspunde la toate temeiurile invocate de părți, ignorând nemotivat unele afirmații și situații certe sau cel puțin nemotivând prevalarea unor circumstanțe, pe care sa bazat soluția emisă, asupra celorlalte probe existente la dosar.

În atare situație, instanța de recurs apreciază că SA „MAIB-Leasing” nu i-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzit combinat cu dreptul la un recurs efectiv. De fapt, în cazul când există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 § 1 din CEDO, rezultă că recurenta nu a reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considera necesare în vederea apărării punctului ei de vedere (cauza Bliicher vs. Republica Cehă, hotărârea din 11 ianuarie 2005, cauza Cârmei Saliba vs. Malta, hotărârea din 29 noiembrie 2016, § 65).

În acest sens, Colegiul lărgit reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson vs. Olanda, hotărârea din 26 martie 1996).

Considerațiile de mai sus sunt suficiente pentru a stabili că erorile judiciare analizate în speță sunt esențiale și nu pot fi corectate în această fază. Or judecarea recursului, exercitat conform rigorilor impuse de art. 432 alin. (1) al Codului de procedură civilă, are caracter devolutiv numai pentru problemele de drept material și procedural.

În acest caz, art. 442 al Codului de procedură civilă prevede că în ordine de recurs nu pot fi administrate probe noi, ceea ce consolidează poziția susmenționată. Așadar, omisiunea instanței de apel de a aprecia toate probele în ansamblu, precum și de a constata relevanța argumentelor recurente SA „MAIB-Leasing”, conduce inevitabil la încălcarea garanțiilor unui proces echitabil, din moment ce argumentele SA „MAIB-Leasing”, într-un mod efectiv, nu au fost analizate.

Prin urmare, ținând cont de faptele din speță, de argumentele părților și de constatările de mai sus, Colegiul judiciar consideră că, la caz, relevanța lor va putea fi supusă unei aprecieri juridice la o nouă rejudecare a cauzei (a se vedea, printre alte autorități, cauzele Kamil Uzun vs. Turcia, hotărâre din 10 mai 2007, § 64; Centrul pentru Resurse Juridice în numele lui Valentin Câmpeanu vs. 7 România (Marea Cameră), din 17 iulie 2014, § 156).

Din considerentele menționate, și având în vedere faptul că instanța de apel a emis o decizie neîntemeiată, incompatibilă cu standardele legalității și temeiniciei unui act

judecătorească, omisiuni care nu pot fi corectate de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de SA „MAIB-Leasing”, a casa integral decizia instanței de apel și a trimite cauza spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța urmează să examineze speța în întregime în cadrul unor proceduri noi, în vederea respectării dreptului părților la un proces echitabil, în special, în partea aprecierii juridice a observațiilor lăsate fără răspuns (a se vedea, spre exemplu impactul considerentelor instanței de recurs la o nouă reexaminare, cauzele Victor Harovschi vs. Moldova, hotărâre din 18 noiembrie 2008; Dimitar Yordanov vs. Bulgaria, hotărâre din 6 septembrie 2018, § 52 - 53).

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de Organizația Creditare Nebancare „MAIB-Leasing” Societate pe Acțiuni.

Se casează decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ion Lupanciuc împotriva Societății pe Acțiuni „MAIB-Leasing” cu privire la constatarea încălcării dreptului de consumator, înlocuirea gratuită a bunului cu un alt bun identic și repararea prejudiciului moral, cu trimiterea cauzei spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

Decizia nu se supune niciunei căi de atac.

Președintele ședinței,
judecătorul

Galina Stratulat

Judecătorii

Mariana Pitic

Victor Burduh

Victor Boico

Iurie Bejenaru